

Éves bizottsági beszámoló
Beszámolási időszak: 2022-es év

BIZOTTSÁG MEGNEVEZÉSE:	Kari Kutatásetikai Bizottság	ELNÖK NEVE:	Dr. Rausch Attila
KITÖLTŐ NEVE:	Dr. Rausch Attila		
KITÖLTŐ E-MAIL CÍME:	rausch.attila@ppk.elte.hu		

I. Célok, feladatok

1. Volt-e bármilyen rendkívüli feladat, tevékenység, ami eseti megkeresés útján csatornázódott be a bizottság elé?

Minden évben általános, hogy a normál eljárásban benyújtott kutatásetikai kérelmeken felül kutatásetikával, tudományos integritással kapcsolatos megkeresések, állásfoglalási kérdések futnak be a bizottsághoz, évente kb. 20-30 db. Ezek tételes felsorolását mellőznénk, hiszen ezek részei a bizottság munkájának, így a 2021-es évhez nem köthető rendkívülinek mondható esemény.

2. Kérjük sorolja fel a bizottság adott évre egyedileg kitűzött céljait, és azok megvalósulásának részleteit és / vagy elvégzett tevékenységeket.

Itt kifejezetten az aktuális célok bemutatását kérjük, a szabályzatban a bizottság hatásköreire, céljaira vonatkozó rendelkezéseket nem szükséges megismételni.

Fontos célnak tűztük ki az online kérelembeadás bevezetését a Qualtrics rendszerén keresztül, mely sikeresen megvalósult a 2022-es évben, ebben külön köszönettel tartorunk Kandikó Viktóriának, aki felvállalta a technikai kialakítást, sokszoros javítási köröket a KEB napi ügyintézésével. Jelenleg ez a felület még próbaidőszak alatt áll és párhuzamosan fut a hagyományos, e-mailes kérelembenyújtással. Az online beadás célja a formai hibákból fakadó javítási körök csökkentése volt, amely érezhetően és számokkal igazolható módon is megvalósult. Az online kérelembeadás Qualtrics felülete ebben előrelépést jelentett, ugyanakkor a javításai szakaszban egyelőre még körülményesebb ez az út.

Az online kérelembeadáshoz kapcsolódóan a mooc.elte.hu felületen egy online segédanyagot is sikerült összeállítani, ennek egyelőre magyar nyelvű változata készült el, az online tananyag összeállításának koordinációját, technikai kialakítását Rausch Attila, tartalmi részeinek összeállítását és ellenőrzését Kökönyei Gyöngyi, Kocsel Natália, Eszes Fruzsina és Kandikó Viktória végezték.

II. Működés

1. Amennyiben a bizottság elmúlt éves tevékenységében, munkájában volt olyan elem, amely stratégiai jelentőségű információt jelenthet a kari vezetőség számára, amire szeretné felhívni a vezetőség figyelmét, kérjük fejtse ki. Kérjük, amennyiben a bizottság működése rávilágít kari, rendszerszintű problémára vagy éppen sikerre azt itt jelezze.

A kutatásetikai kérelmek száma továbbra is meredeken emelkedik, 2022-ben összesen 728 db kérelem érkezett be, melyből 272 esetben volt szükséges javításra (nem számolva a hiánypótlási, formai kéréseket), ez az arány 37%. A 2015-2017-es időszakban a javításra szoruló kérelmek aránya 54-57% volt, 2018-2019-ben 40-50% között volt, míg az utóbbi három évben már 40% alatti. Ebben egyfelől megmutatkozik, hogy a KEB tagjai sokszor részletes javítási kéréseikkel, javaslataikkal edukációs tevékenységet is folytatnak, valamint a kérelmezők (kutatásvezetők, témavezetők) egyre jobb színvonalú kérelmeket nyújtanak be. Bízunk benne, hogy ez a trend a következő években is folytatódik.

Az online kérelembeadás, bár még csak próbaidőszak alatt áll, egyértelműen eléri azt a célját, hogy kevesebb formai hibával, hiányossággal benyújtott kérelem kerüljön a bizottsághoz. Ez mutatja, hogy míg a kérelmek száma előző évhez képest 19%-kal emelkedett, a formai hiba miatt visszaküldött kérelmek száma csak 4%-kal emelkedett. A kettő közötti különbséget jelentős részben a 78 online beadott kérelemnél kell keresni.

A KEB működéséhez elengedhetetlen az adminisztrációs támogatás, melyben Kandikó Viktória rendkívül áldozatos, kiemelkedő munkát végez. A bizottság tagjaival egyetértésben javasolnánk Viktória munkájának elismerését valamilyen jutalom, kitüntetés formájában, valamint felhívnánk a figyelmet arra, hogy munkája nélkül megbénulhatna a bizottság működése.

2. Lát-e olyan változást, tendenciát, körülményt, ami a bizottság hatáskörének, feladatának újragondolását eredményezheti és ami így a KT tagjai számára is releváns információ lehet?

A korábban is kifejtett emelkedő kérelemszám azt mutatja, hogy a KEB tagjaira eső egyéni terhelés is fokozatosan nő, a bizottság működésének elmúlt 10 évében az átlagos kérelemszám emelkedés évi 12% volt, melyből az előző év 19%-os emelkedése rendkívülinek tekinthető. Utoljára 2 éve volt hasonló, 20%-os emelkedés, melyet taglétszámbővítés követett, ekkor értük el a jelenlegi 19 főt. Amennyiben 2023-ban is hasonló mértékben emelkedik a kutatásetikai kérelmek száma, ismételten szükséges lesz a tagság bővítése.

3. Merültek-e fel nehézségek a bizottság működésével kapcsolatban (pl. tagok passzivitása, tagok távolmaradása az ülésekről, egyenlőtlen feladatvállalás a tagok részéről, egyéb a saját működést vagy a szabályozási környezetet érintő probléma)?

A KEB tagok mindegyike aktív, természetesen előfordulnak időszakok, amikor egyes tagok kevesebb, több feladatot tudnak vállalni, de a bírálatok, bizottsági feladatok terén törekszünk rá, hogy a tagok terhelése éves átlagban nézve egyenletes maradjon. A bizottsági ülések határozatképesen működtek, ha volt is hiányzás a tagok részéről, az esetek túlnyomó részében előzetesen egyeztetve történt.

4. Amennyiben releváns, kérjük javasoljon megoldást a bizottság hatékonyabb működésére, az esetleges nehézségek enyhítésére.

2022-ben sikerült előrelépést elérni a magyar nyelvű kutatásetikai kérelmek online beadásában a Qualtrics rendszerén keresztül. Bár az online kérelembeadás ebben a formában is nagy előrelépés, mely segíti kiszűrni a formai hibás kérelmeket, ezáltal csökkenti a technikai jellegű javítási, hiánypótlási terhelést, a kérelmek bírálatában, javítási körök esetében a Qualtrics platform sajátosságainak megfelelően számos korlátba ütközünk, így ezt a megoldást ideiglenesnek tekintjük. Bízunk benne, hogy idővel rendelkezésre áll majd olyan forrás, amely lehetőséget nyújt az igényeinknek és szakmai szempontjainknak megfelelően kialakított saját platform kifejlesztésére.

5. Elégedett-e a bizottság hivatali/kari támogatásával? A bizottság következő évi működéséhez szükség van-e további támogatásra a kari hivatalok részéről?

Igen, a KEB minden szükséges támogatást megkapott a bizottsági munkához. A fentebb javasolt online kutatásetikai kérelem beadási lehetőség és a jelenlegi online kérelembeadást segítő online kurzus (MOOC) továbbfejlesztésében volna érdemes előrelépéseket tenni a 2023-as évben. Egyértelmű tendencia a bizottság terhelésének emelkedése, ez az adminisztrációnak köszönhetően kisebb mértékben csapódott le a tagokon. Sokszor hosszú levelezések, formai hiánypótlások előzik meg a kérelmek bírálatra való kiküldését, amely 1000 feletti számú levelezést jelent. Ezek miatt az ügyintézőnek egy állandó helyettes és segítő kijelölését kérnénk.

III. Adminisztráció (tagság, ülések)

1. Amennyiben volt változás a bizottság összetételében, elnevezésében, céljaiban, működésében, van-e olyan elem ezek közül, amit fontosnak tart kiemelni, ha igen miért?

Kökönyei Gyöngyi a bizottság elnöke 2022. december 31-ével leköszönt elnöki pozíciójáról és befejezte a KEB-ben végzett sokévi áldozatos munkáját.
Nagy Tamás tag lett Bányai-Nagy Henriett helyett, Muth-Fazekas Ágnes tag lett Mandel Kinga helyett, Szabó Attila újra tag lett.

2. Ülések száma és formája?

A KEB összesen 10 ülést tartott, melyből 9 ülés online (MS Teams) és 1 ülés hibrid (Kazinczy utca + MS Teams) formában valósult meg. Az ülések minden hónap utolsó péntek délelőttjére vannak ütemezve, hosszuk jellemzően 1,5-2 óra, melyek között több esetben került sor online szavazásra (Qualtrics) egyes kutatásetikai kérelmek esetében.